

Mi történt a külpolitikában?

Végetértek a szovjet—jugoszláv tárgyalások

A Szovjetunió Jugoszláviában tartózkodó kormányküldöttségének tagjai június elsején Ljubljánba látogattak, ahol több üzemet tekintettek meg, majd még aznap Zágrába utaztak. Június elsején este a szovjet kormányküldöttség viszályt okozott, Belgrádba.

Lapzártakor érkezett jelentés szerint június 2-án Belgrádban végetértek a szovjet—jugoszláv tárgyalások. Csütörtökön este közös nyilatkozatot adtak ki a tárgyalásokról.

Bécsből érkező jelentés szerint az osztrák parlament főbizottsága június elsején ülést tartott. Az ülésen, amelyen Raab kancellár, Schörf alkanclerár, Figl külügyminiszter és Kreisky államtitkár is részt vett, a főbizottság az államszerződés cikkelyenkénti megvitatása után elhatározta, hogy javasolja a parlamentnek a szerződés-szöveg alkotmányos jóváhagyását. Foglalkozott a főbizottság a négy parlamenti frakció vezetője által benyújtott javaslatokkal is, amely indítványozza Ausztria állandó semlegességét. A bizottság elhatározta: indítványozza a parlamentnek a javaslat elfogadását.

Az osztrák parlament nemzeti tanácsában június 7-én, a szövetségi tanácsban pedig június 8-án tárgyalják meg jóváhagyás végett az államszerződés szövegét és a négy parlamenti frakció elnökeinek javaslatát.

Iljicsov, a Szovjetunió ausztriai főbiztosa június elsején közölte Raab osztrák

kancellárral, hogy a szovjet hatóságok határozata értelmében az osztrák hatóságok rendelkezésére bocsátják a szovjet csapatok által korábban igénybevért, összesen több, mint 25 ezer négyzetméter területű 46 épületet és több, mint 20 hektár földterületet.

Az angol rádió bonni tudósítójának jelentése szerint — mint az MTI hírül adja — Anglia, Franciaország és az Egyesült Államok közölte a nyugatnémet kormányval, hogy nincs alapja a bonni kormány panaszána az ausztriai volt német javak sorsának rendezése ellen.

A nyugatnémet kormány jegyzékére adott válaszokban a nyugati hatalmak kijelentik, hogy az osztrák államszerződésben Ausztria lemondott minden követeléséről Németországgal szemben, ami az Anschluss időszakából ered. A nyugati hatalmak szerint ez az osztrák követelés pedig lényeges lett volna.

Mint a bonni kancellári hivatal közölte, Adenauer június 13-án indul tervezett amerikai útjára, amelynek során Washingtonban megbeszéléseket folytat majd Eisenhower elnökkel és Dulles külügyminiszterrel.

A bonni kormány szóvivője megerősítette a hírt, amely szerint Adenauer június 16-án be akar kapcsolódni a három nyugati külügyminiszternek a négyhatalmi értekezlet előkészítéséről tartandó megbeszéléseibe.

A Westfaelische Rundschau című Dortmundi lap ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy Adenauer közbelépése aligha fogja elősegíteni a négyhatalmi értekezlet sima lebonyolítását...

A Magyar Népköztársaság kormánya letétbe helyezte a varsói szerződés ratifikációs okmányait

Varsó (MTI). Drahos Lajos, a Magyar Népköztársaság varsói rendkívüli és meghatalmazott nagykövete a magyar kormány nevében június 2-án a Lengyel Népköztársaság kormányánál letétbe helyezte az 1955. május 14-én Varsóban aláírt barátsági, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződés magyar ratifikációs okmányait.

A ratifikációs okmányok letétbehelyezéséről készült

jegyzőkönyvet Stanislaw Skrzyszewski, a Lengyel Népköztársaság külügyminisztere és Drahos Lajos, a Magyar Népköztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövete írta alá.

A dokumentumok letétbehelyezésénél jelen voltak a Lengyel Népköztársaság külügyminisztériumának vezető munkatársai, valamint a Magyar Népköztársaság nagykövetségének diplomáciai beosztottjai.

A szovjet kormányküldöttség Ljubljánban és Zágrábban

Június elsején a szovjet kormányküldöttség tagjai Ljubljánba, a Szlovén Népköztársaság fővárosába érkeztek. Megtekintették a Litosztroj nevű turbinagyárat és beszélgetést folytattak a gyár vezetőivel.

A szovjet kormányküldöttség tagjai aznap Zágrába, a Horvát Népköztársaság fővárosába utaztak. A küldöttséget a Ljubljánai pályaudvaron ünnepélyes búcsúztatásban részesítették. Diszkrétan vonult fel és elhangzott a szovjet, valamint a jugoszláv állami himnusz.

Zágrábban a szovjet kormányküldöttséget Vladimir Bakarics, a horvát szászor elnöke ebédet adott a szovjet kormányküldöttség tisztjeire. Az ebéd szívélyes légkörben folyt le.

Június elsején este a szovjet kormányküldöttség tagjai Belgrádba utaztak.

Továbbszélesedik az angol vasutasok sztrájkja

London (MTI). Az angol vasutasok sztrájkja csütörtökön már ötödik napjába lépett.

Ezen miniszterelnök csütörtökre minisztertanácsot hívott össze a sztrájkhelyzet megvitatására.

A kormány kénytelen volt igénybevenni az angol katonai légierő repülőgépeit a postaforgalom lebonyolításának biztosítására. A magán autócégeket felhatalmazták arra, hogy Londonban «express» szolgálatot lássanak el. A közlekedési és különösen a szállítási nehézségek leküzdésére a kormány a hadiflottát is igénybe vette.

A dolgozókra gyakorolt nyomás ellenére a sztrájk tovább szélesedik. A Reuters jelentése megállapítja, hogy «ez a sztrájk parhuzamosan a húsz ezer kikötői munkás sztrájkjával, Angliát olyan súlyos válsággal fenyegeti, amelyhez hasonló már egy nemzedék óta nem volt az országban».

A dokkmunkások sztrájkja

N. Sz. Hruscsov, N. A. Bulganyin és A. I. Mikojan pénteken hivatalos látogatásra Szófiába érkeztek

Szófia (BTA). A szovjet—jugoszláv tárgyalásokban résztvevő szovjet kormányküldöttség három tagja: N. Sz. Hruscsov, a Szovjetunió Legfelső Tanácsa Elnökségének tagja, az SZKP Központi Bizottságának első titkára, N. A. Bulganyin, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke és A. I. Mikojan, a Szovjetunió Minisztertanácsának első elnökhelyettese június 3-án hivatalos baráti látogatásra Szófiába érkeztek.

Amerikai provokációk Csehszlovákia ellen

Prága (TASZSZ). A CTK hírügynökség jelentése szerint a Rudé Právo június elseji számában cikket közöl a Csehszlovákia ellen irányuló amerikai provokációkról.

Az amerikai imperialisták — hangzik a cikk — a csehszlovák határ közelében lévő bajorországi különleges támaszpontokról már huzamosabb idő óta csehszlovák-ellenes röpcedulákkal ellátott léggömböket küldenek hozzánk.

A lap a csehszlovák külügyminisztériumnak ez év április 19-én az Egyesült Államok prágai nagykövetségéhez intézett jegyzékében foglalt tényekre hivatkozva a következőket állapítja meg:

Példátlan arcátlanság, hogy az amerikai nagykövetségek békében, az Egyesült Államok és Csehszlovákia közötti normális diplomáciai kapcsolatok fennállása mellett a nemzetközi jog előírásainak megszegésével nyílt agresszív lépésekhez folyamodnak.

Rövid külpolitikai hírek

Ankara (TASZSZ). A Halkçı című lap jelentése szerint Nuri Szaid iraki miniszterelnök és Huszein Ala irani miniszterelnök a közeljövőben ellátogat Törökországba.

Hivatalos forrásokból szerzett értesülések szerint — írja a lap — Huszein Ala törökországi látogatását biztos előjelnek tekintik arra vonatkozóan, hogy Irán csatlakozik a török—iraki szövetséghez.

Berlin (MTI). Schlüter fasiszta könyvkiadónak Alsó-Szászország tartományi közoktatási miniszterévé történt kinevezése ellen világszerte éles tiltakozások hangzanak el.

17 ismert német, angol, francia, olasz, svéd, svájci és amerikai tudós szolidaritásáról biztosította a göttingi egyetem tiltakozása jelölül lemondott rektorát és szenátusát, valamint az egyetem sztrájkba lépett hallgatóit.

Négy professzor, a berlini Humboldt-egyetem rektora, sajtónyilatkozatban a Német Demokratikus Köztársaság főiskolai tanárainak mely rokonzenét fejezte ki a göttingi egyetem lemondott rektora és szenátusa iránt.

Jegyzetek egy ifjú községről

II. FALU SZÜLETIK

Már csak egy erdő válassza el Dóctól, amikor váratlanul utitársam akad. Környékbeli, sőt helybeli gazdálkodó, aki az első köztől telepedett le az újrászerveződő — s ezúttal sikeresen felvilágosításokra teszket szert. Egy régi jószágigazgató történetét hallom, nagyapák emlékeztetése nyomán, aki kiemeltlen készséggel hajította végre az uraság faluirtó rendelkezéseit. Egy éjjel azután kopogtattak az ablakán: télt volt, koromsötét, szegények éjének órája. A látogatók nem sokat tettekörtiáztak. Ott helyben végrehajtották rajta a nép ítéletét...

Közben kiértünk az erdőből és utikálauzum egy közeledő emelkedésre mutat:

— Az már Dóc. En is itt lakom mindjárt a falu elején.

A közeli cél biztató tudata meggyorsítja lépteinket, s én nekivágok a halgatott öslakos-utitársam magyarázatát a kövesútról, amely negyöt évvel ezelőtt kötötte be Dócot a gazdasági és közélet buzogva keringő áramába.

— És most jön majd a vilány; legalábbis úgy hírlík. De elhiszi-e ősöm, hogy amikor 1948-ban idekötözöttünk a juttatott földünkre, még olyan kihalt volt az egész dóci határ, mint itt látunk mögött a mocsaras lapály. A domb tetején, a fákön túl, ott állt a major a cseledlakásokkal, errébb a temető, amott balkéz felé az istálló, vagy inkább karam, az még most is megvan, a tészes használja, aztán ideoda szétszórva még egy-két sárkunyó és azzal kész. Ja még, majd elfelejtkeztem a régi iskoláról, látja itten jobbra. Most az a földműves-szövetkezeti bolt.

Ebben a pillanatban felértünk egy emelkedő tetejére, ahonnan szemünk elé tárul az egész falu. Kísérőm búcsúzik, én pedig megállók és széttekintek, hogy az első benyomás mélyen beivódó képzeletből semmit el ne szalaszszak.

Hát igen: falu, igazi falu. Házsorok szaladnak szét minden irányban, s habár a házak közül nem egy még vakolatlan, az ember érzi, hogy ezeket a gyökereket innen már nem lehet kitépni. Valami friss szag lebeg a meszeletlen falak, pirosló cseréptetők fölött, egy kiforratlan, de már rendeződő közösség lehelete, amely az emberek minden mozdulatát ünnepélyességgel szövi át, amolyan honfoglaló hangulatot áraszt, s még a mértani pontossággal kimért portáknál, az egyenes utcáknál és köztös apaságra valló tipusházaknál is élesebben jelzi, hogy itt a fiatal fák és öreg kövek között valami szokatlan történik. Mintha csak az egész település minden röge,

eleven és holt porcikája ezt kiáltaná: megállj vándor, nézz körül, mert itt jövődök századok alapjait rakják le — falu születik!

Érzem, hogy ez az ünnepelesség engem is átjár. Egy szó motoszkál bennem, minden más gondolatot elnyomva: történelmi igazságszolgáltatás. Igen, ennek így kellett történnie. Ahogy a lengyel nép is porig lerombolt fővárosát újból a régi helyen építette fel — nem azért, mert jobb helyet nem talált volna, hanem, hogy a barábr pusztítás még közevetett módon se diadalmaskodjék —, ugyanúgy e parányi terület parányi népességének itt és nem máshütt kellett megalkotnia azt az új közösséget, amely igazságot szolgáltat sokszáz lerombolt ház és sokezer elkergetett és szét-szört porának; itt és nem máshütt kellett az egykor ki-semmizettek bírtokbavett honát felépíteni, azt az erős várat, amelyet tőlük már semmiféle Pallavicini el nem ragadhat!

Némi nézelődés után elindulok a tanácsháza s az iskola felé, ahol futó benyomásait pontos tényekkel egészíthetem ki. Lelelvtárs, iskolaigazgató, aki egyszemélyben községi párttitkár is, a fő informátorom. Vele szemlélem meg Dóc főbb nevezetességeit, töle értesülök az elmúlt 6—8 év fontosabb helytörténelmi eseményeiről.

Az új község kiépítése 1948-ban kezdődött, állam-kölcsönrel. Egy-két évre rá indult meg nagyobb méretekben az építkezés. Úgy is mondhatnánk tehát, hogy Dóc az ötvenes terv gyermeke. A honalapítás első lépéseként (gazdaságilag és emberileg egyaránt érthető okból) lebontották az uradalmi majort; ennek anyagából építkeztek az első telepek. Sőt nemcsak a majort, hanem még a helyét is eltüntették! A feudális világnak ez a jelképe ugyanis, mint már említettük, dombon épült, alatta pedig, főleg keleti irányban egy nagy mélyedés tángott. Nos, a községrendezés azzal kezdődött, hogy a dombot szépen lehoradták, az árkok feltöltötték, s így két-két eredményt értek el: a felszín planirozásával együtt a mult emléket is eltörölték.

1950-ben épült fel az első nagyobb házcsopott. Szép rendben, terv szerint, az állam által jóváhagyott községfejlesztési térkép alapján. A szükséges hely megvolt, mert a major területét a földreform már eredetileg érintetlenül hagyta. Ebből aztán az igényelhetett házhelyet, aki akart: az állam olcsó megváltási áron mérte ki mindenki-nek. 600 négyszögölben szabta meg a tervrajz a házhelyek területét, hogy jusson hely a szűkebb porta mellett veteményesnek és gyümölcsöknek is. Elsősorban a környező földek újbirtokosai igényelték — volt uradalmi cselédek és kisbirtok, a major és vidéke egykor lakói. De jöttek távolabbról is. Ezúttal fordított folyamat jät-

szódott le, mint néhány év-tizeddel ezelőtt. Most a hal-talom nemcsak, hogy nem akadályozta a községge tö-mörülést, de nem is adott ki-másutt építési engedélyt, mint az új település szűkebb területén. És ez teljesen in-dokolt. Epp eléggé szétszórta a vidék lakosságát a mult. Ideje volt, hogy egy új rend-űj törvénye kialakítsa a kul-túra és a községi élet helyi-gócponjtait.

1952 január elsején

nyerte el Dóc a község címet, vált önálló igazgatási egy-séggé. A sokszor szétvert dóci nép ezen a napon jutott el odaig, amiről ősei csak álmo-dozhattak: hogy saját dolgainak intézését. Eddigre persze a volt major helyén már sok család felépítette otthonát. Egyesek saját erejükből, a többség: állami támogatással. Családonként 13—15 ezer for-intnyi építkezési hitelt adott az állam, ezenkívül tervraj-zot, mert az államkölcsönrel készülő házak alakját típus-terv szabja meg. A kölcsön-összege elegendő volt arra, hogy fedezze az anyag-köl-tégeket és a mesteremberek munkáját. A többit az épít-tető adta hozzá oly módon, hogy családjával együtt ott dolgozott az építkezésen. Szükséges anyaggal az állam bökkenően ellátta a falut.

Felépítván az otthonot, már csak a kölcsönt kell vissza-fizetni. Hány családót nyo-mott agyon a multban ilyen teher! Nem tudunk szabá-dulni egy párhuzamtól, ame-lyet most az élet idéz fel. A múlt század közepén a kis-bérlőkék lett jobbágyok is kaptak némi lakásépítési se-gélyt, 80 forint értékben, am-é akkor árak szerint az épít-kezési költségek mintegy ne-gyed részét fedezte. Álnoki segély volt ez, még az ala-mizsnánál is rosszabb. E se-gély jogcímén ugyanis az uradalom évi tíz forint „lak-bért” szedett kisbérlettől, mégpedig meghatározatlan ideig! E ravasz mesterkedé-sel az uradalom a ház értéké-nek legalább kétszeresét, a segély összegének pedig 8—10 szeresét szedte be házbér-fejében. Sőt olyan szerződé-seket is ismerünk, amelyek szerint a 80 forint jótétemény fejében a „fölszabadított”, de földnélküli parasztok évi 20—20 napot robotoltak, vadá-szatkor pedig 3 napi hajtsát szolgáltatottak a földesúrnak!

A mostani kölcsönök letörlesztése szépen és aka-dály nélkül halad. Ezek a kölcsönök nem örökre szol-nak, hanem 10—15 éves le-járatúak, ami azt jelenti, hogy 1000—1200 forintos évi részletekben kell őket vissza-fizetni. A tanácsitkárnál, akit tüzetesen kikérdeztem, egyetlen családról sem hal-lottam, amely zavarba jutott volna a hitel törlesztésével. Személyes tapasztalataim is ezt tanúsítják. Így változott meg a multnak az a törvénye is, hogy a kölcsönnek a pá-raszt nyakán lerázhatatlan teherre kell válnia.

(Folytatjuk.)

Kende Péter

Élénk szakköri munkát szervez a DISZ a Szegedi Orvostudományi Egyetemen

A Szegedi Orvostudományi Egyetem DISZ-bizottsága az idén gazdag tervet dolgozott ki a fiatalok nevelésére, szórakoztatására. A többi között szakköröket alakítottak, amelyekben a fiatalok igényeiknek, képességeiknek megfele-lően munkálkodhatnak. A fo-tószakkör tagjai elsajátították már a fényképezés tech-nikáját és sok színes felvé-telt is készítettek az egyetem életéről, az érdekes műtete-kéről, kísérletekről. Rövidesen bemutatják első diafilmjüket is. Az ornitológus-szakkör tagjai madárpapíratumokat készíttettek. Több mint szá-zan vettek részt a művészeti munkában és számosan ke-resték fel a sportkörök fog-lalkozásait.

A változatos kulturális sportesemények, az érdekes,

a szakmai tanulást elősegítő szakköri foglalkozások nyomán mind vonzóbbá válik a DISZ-szervezet és néhány hónap alatt mintegy százan kérték felvételüket. Kiss Csaba harmadéves hallgató, az egyetemi DISZ-bizottság titkára a szegedi fiatalok küldöttségét vesz majd részt a DISZ II. kongresszusán. Büszkén számol be majd arról is, hogy a szervezeti munkában, a tanulásban kitűnt fiatalok közül rövidesen hat hallgató tagjelölt-felvételi ké-relmérőlt döntenek az egye-tem kommunisái. Beszámol majd tervekről is: rö-videsen új szakköröket szer-veznek, csónakházat épí-tenek a Tiszán. Megindul a „Mienk az egyetem» moz-galom, amelynek célja az egyetem felszerelési tárgyai-gak gondozása.